

művészek művészi elgondolásainak artisztikus eredményei. A lépcsőházban Ohmann Béla modernsége mellett meghatározó és szép Madonna-szobrában gyönyörködhetek a látogatók.

A vásár látogatottsága rendkívül nagy volt. A magyar középosztály legnagyobb része ott szerezte be karácsonyi ajándékait. Augusztó királyi hercegasszony és társulatunk elnöke, dr. Vitéz József Ferenc királyi herceg szintén megtisztelték magas látogatásukkal a vásárt és örömmel szemlélték a kiállított tárgyakat, sőt igen sokat vásároltak is.

A mai rendkívüli, súlyos idők dacára, a társulat igen nagy súlyt fektetett arra, hogy a vásáron az iparművészek és háziiparosok minél jobban értékesíthessék műveiket. S az a nagy munka, amelyet a társulat végzett, az a körülmény, hogy a tavalyinál jóval nagyobb volt a forgalom, valamint az elért eredmény bizonyítja, hogy a belső minőség mindig meghozza a maga gyümölcsét s a vásárló közönség is mindinkább felkarolja a magyar iparművészek és háziiparosok elsőrendű termékeit.

OSZTRÁK ÉREMMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS. A Magyar Éremkedvelők Egyesületének eredményes bécsi bemutatkozását és látogatását viszonozza az Osztrák Éremművészek Szövetsége az Országos Magyar Iparművészeti Múzeumban rendezett reprezentatív kiállításukkal. A most élő mesterek művein kívül a múlt század három negyedikének válogatott remekeit is bemutatják, úgy hogy a modern érem- és plakettművészet fejlődése töretlenül vonalban bontakozik ki szemünk előtt. A 25 művészől bemutatott mintegy 350 alkotás számos magyar vonatkozása miatt is a legnagyobb érdeklődést kelti. Boldogan szemléljük közöttük Stefan Schwartz és Anton Rudolf Weinberger műveit, a magyar földről származó két mester remekeit, kik Ausztriába telepedve, az osztrák művészet legmagasabb régióiban szárnyaltak. A többi mester művei sorában is lépten-nyomon találunk magyar vonatkozású, többnyire magyar kiválóságokról készített darabokat.

Az osztrák érmek hűséggel tükröztetik nemzeti művészetük saját hagyományainak szorgos ápolását. Minuciózus portrék tanuskodnak a bécsi iskola hatásáról és kisugárzásáról. A letűnt generáció legnagyobb mestere Anton Scharff. Rudolf Marschall művészete egyenes eredője a bécsi iskolának. Negyedszázaddal ezelőtt ragyogott legnagyobb fényében. Nevesebb hadvezérek portréit ábrázoló és híresebb ütközeteket örökítő plakettjeit a világháború alatt katonasapkáinkon hordtuk. Arnold Hartig művei is a bécsi iskolába sorozhatók. Az osztrák éremművészet ebben a részében kapcsolódik a francia plakettművészetéhez. Míg nálunk a francia művészet döntően hat akkori fiatal mesterreinkre s Beck Ö. Fülöp művészetén keresztül termékenyen formálja át s magasbalendíti a magyar éremművészetet, addig a francia hatás az osztrák éremművészetben csak sporadikus jelenség.

Az osztrák éremművészet mai szakaszában — kevés kivételtől eltekintve — száraz, manirista, konzervatív. Reprezentatív kiállításuk ennek elle-

nére sem veszt jelentőségéből. Szép és tanulságos eseménye művészeti életünknek. Létrehozásán főleg dr. Farkas Zoltán, az Éremkedvelők agilis főtitkára fáradozott.

A megnyitáson megjelent előkelőségek előtt Procopius Béla éremkedvelőegyesületi alelnök nagyhatalmú beszédben mutatott reá az osztrák és magyar éremművészet bensőséges kapcsolataira. A kiállítás sikerének előmozdításában August Loehr egyetemi tanár s múzeumigazgató és Arnold Hartig is nagy érdemeket szerzett.

M. S.

RAHMER MÁRIA KIÁLLÍTÁSA. Műhelykiállításoknak mindig megvan a sajátos bájuk. A kemence közelsége, az anyagot formáló kezek serény munkája fokozta annak az atmoszférának érdekességét, melyben Rahmer Mária mostani kerámiai kiállítását rendezte. Az ő figurái barokkos mozdulatművészetükkel amúgy is különleges levegőben élnek. Ebben a légkörben különös áhítat és különös vidámság úszkál. Egyik fülkében csupa népies szent figura, melyekből primitív pásztorok éneke zeng felénk. Másutt polcok tele a vidám jazz-énekesek furesa grimaszaival. Egy darabka világáros és egy darab gyermeki álomvilág — ez valósul itt meg az iparművésznő formáló kezei alatt. Helyenként talán kicsit a túlzásig elnyújtott mozdulatok és feleslegesen hangsúlyozott díszek. Az egyszerűség, az elhagyások művészete még ezután következik. Rahmer Mária kerámiájában. De bizonyos, hogy máris van stílusa, mely megragad az emlékezetben és amely erős visszhangot kelt a közönségben.

A kiállítás anyagából legközelebbi számunkban közlünk illusztrációkat.

N.

• T Á R S U L A T I • • K Ö Z L E M É N Y E K •

A T Á R S U L A T U N K K E B E L É B E N F O L Y T A T O T T M U N K A fontosabb eseményeiről az alábbiakban számolunk be.

1934 november 8-án a társulat választmány a tartott ülést, amelyen résztvettek Bodon Károly, Grabowiczky Leon, Helbing Ferenc, Hosszú István, M. Kiss Erzsébet, Lakatos Arthur, Ligeti Miklós, Major István, Mátrai Lajos, Megyer Meyer Antal, Nádler Róbert, Ohmann Béla, dr. Pacher Béla, ifj. Richter Aladár, Seenger Béla, Szabó Rezső, Szablya Fischauf Ferenc, Szablya János, dr. báró Szalay Gábor, dr. Szalay Emil, Szukováthy István, Teles Ede, dr. Ugron Gábor, Urbányi Vilmos, Zrinszky József, Helbing László titkár és Deák István mérnök.

Seenger Béla elnök üdvözölte a megjelenteket és az ülést megnyitotta. Napirenden kívül, bejelentette hogy Végh Gyula választmányi és igazgatósági tagságáról lemondott. Javaslatára a választmány e lemondást őszinte sajnálattal vette tudomásul, s neki a társulat iránt mindig tanúsított értékes támogatásáért jegyzőkönyv-

ben mondott köszönetet. Helbing László titkár a folyó ügyeket ismertette. Bejelentette, hogy a kereskedelemügyi minisztérium két ízben rendelt 2—2 oklevelet fiatal iparművészeknél, majd jelentést tett a társulat taglétszámáról és felolvasta az új tagnak jelentkezők neveit. Jelentését a választmány egyhangúlag elfogadta és a felolvasottakat a társulat tagjai sorába felvette. Deák István mérnök a háziipari ügyekről tett jelentést. Jelentette, hogy a társulat a háziiparosok nagyrészének kívánságára engedélyt kért és kapott kismennyiségű japán selyem behozatalára, aminek következményeképpen a magyar selyem beszerzése olcsóbbá vált. Szukováthy István kérte, hogy csak magyar árut dolgozzanak fel a háziiparosok, hogy állandóan egyforma minőségű árut szállíthassanak. Szablya János ügyvezető alelnök bejelenté, hogy a tárgyalásoknál a társulat a százszázalékos magyar anyag mellett foglalt állást, de a japán anyagbehozatalt, mint kényszermegoldást, el kellett fogadni. De az árakat is kedvezően befolyásolta ez a behozatali engedély. Dr. Ugron Gábor szintén a magyar anyag felhasználása mellett szólalt fel, megjegyezve, hogy kismennyiségű külföldi anyag nem fogja a magyar termelést különösebben érinteni. Deák István mérnök jelentette, hogy a társulat kérésére a pénzügyminisztérium egységes leszámolási kulcsot állapított meg a háziipari hímzések vámelőjegyzésben kikészített áru elszámolásánál, ami a vámkezelést erősen megkönnyítette. Szukováthy István kérte a társulatot, hogy a vámkezelési eljárás megkönnyítése érdekében tegyen lépéseket. Az, hogy a társulat megbízottja intézi el a háziiparosok vámügyeit, költséges eljárás kisembereknek. Ügyvezető alelnök bejelentette, hogy személyesen fog eljárni és megvizsgálni a vámkezelési eljárást. Deák István mérnök jelentette, hogy újabb keretet kértünk a Magyar Nemzeti Banktól a zárolt pengő értékesítésére, ez ügyben a tárgyalások még folynak s felhatalmazást kért az elnökség részére végleges megállapodás létesítésére, melyet a választmány megadott. Jelentette, hogy a Rio de Janeiro-i kiállításról küldött jelentés szerint a kiállítás magyar része megnyílt és igen nagy érdeklődésnek örvend. Tudomásul szolgált. Jelentette, hogy a kereskedelemügyi minisztérium hathónapi időtartamra 3 gépészmérnököt — akik idővel háziipari felügyelők lesznek — osztott be a társulathoz gyakorlatra. Ifj. Richter Aladár kérte, hogy a társulat hasson oda, hogy a jövőben a háziipari felügyelők lehetőleg iparművészek közül kerüljenek ki, mint-hogy ezek erre az állásra megfelelő képességgel bírnak. Elnök, többek hozzászólása után, határozatilag mondotta ki, hogy ezt a javaslatot feliratban fogja közölni a társulat a kereskedelemügyi minisztériummal. A választmány a háziipari ügyek jelentését elfogadta. Ezek után titkár felolvasta Szablya Frischauf Ferenc tiszteletbeli alelnök javaslatát, amelyben az Iparművészeti Iskolát végzett legjobb növendékek — minden szakból egy — 3 évig ösztöndíjként élvezhessék a társulat tagságát. Többek hozzászólása után az elnök bejelentette, hogy a választ-

mány a javaslatot át fogja dolgozni s azt a legközelebbi ülésen ismerteti. Helbing Ferenc, az Iparművészeti Iskola igazgatója, előre is köszönetét fejezte ki a választmánynak ezen ösztöndíj felajánlásáért. Urbányi Vilmos a karácsonyi vásár előkészületeiről tett jelentést. Az installációt Csavlek András fogja tervezni s a vásár a Technológián fog megrendeztetni. A megnyitás előreláthatólag december 4-én lesz. Az anyaggyűjtési felhívások kimentek. Tudomásul szolgált. Ügyvezető alelnök ismertette a nyíregyházi kiállítás ügyét. A kiállítás rendezési munkáit Lakatos Arthur, a kiállítási bizottság elnöke, Urbányi Vilmos, a bizottság előadója és Payer József építő iparművész, az installáció tervezője, végezték. Az installációt Kállay István iparművész végezte. A Szabolcsvármegyei Bessenyei Kör — amelynek meghívására a társulat e kiállítást megrendezte — igen nagy megértéssel támogatta a kiállítás ügyét. A kiállítás a nyíregyházi Koronaszálló termeiben volt s a megnyitásra sokan utaztak el a filléres gyorsal. A megnyitás előtti napon dr. Nádai Pál tartott előadást a magyar iparművészetről. A kiállítást elnök urunk, Öfensége dr. vitéz József Ferenc királyi herceg nyitotta meg. A látogatók száma mintegy 6000 volt. Javasolta, hogy a választmány mondjon mindazoknak köszönetet, akik a kiállítás létrejöttének segítségére voltak. Elnök határozatilag mondotta ki, hogy a kiállítási ügyekről szóló jelentéseket a választmány egyhangúlag elfogadta és jegyzőkönyvben mondott köszönetet dr. Spányi Géznak, a Bessenyei Kör főtitkárának, Lakatos Arthurnak, Urbányi Vilmosnak, dr. Mikecz Ödön főispánnak, dr. Virányi Sándor alispánnak és dr. Benes Kálmán polgármesternek, valamint Payer Józsefnek, Belányi Rudolfnak és Kállay Istvánnak, hogy oly nagy szeretettel és eredménnyel dolgoztak a kiállítás érdekében. Lakatos Arthur társai nevében is meleg szavakkal köszönte meg a meg-tiszteltetést, majd elnök, több tárgy nem lévén, az ülést bezárta.

1934 december 3-án a társulat bíráló-bizottsága tartott ülést, amelyen jelen voltak Helbing Ferenc, Lakatos Arthur, ifj. Richter Aladár, Szablya János, Urbányi Vilmos és Helbing László titkár.

Helbing Ferenc elnök üdvözölte a megjelenteket és az ülést megnyitotta. Bejelentette, hogy a mai üléstárgy a karácsonyi vásárra beküldött anyag felülbírálása. Felkérésére a bizottság gondos és lelkiismeretes munkával átvizsgálta a beküldött anyagot s a meg nem felelő tárgyakat kiselejtezte. Ezek után, több tárgy nem lévén, az ülést bezárta.

1934 december 11-én a társulat kiállítási bizottsága tartott ülést, amelyen megjelentek Houba Károly, Kórody György, Lakatos Arthur, Ligeti Miklós, M. Kiss Erzsébet, Mátrai Lajos, dr. Procopius Béla, Szablya János, Ohmann Béla, Urbányi Vilmos, Vágó Dezső, Vass Béla, Zrinszky József és Helbing László titkár.

Lakatos Arthur elnök üdvözölte a

megjelenteket és az ülést megnyitotta. Bejelentette, hogy a társulat karácsonyi vásárát december 4-én nyitotta meg a kereskedelemügyi miniszter nevében dr. báró Kruchina Károly miniszteri tanácsos és a vallás- és közoktatásügyi miniszter nevében dr. báró ifj. Wlassics Gyula államtitkár. A kiállítás igen szépnek indult s azt Augustza királyi hercegasszony is megtekintette. Szablya János ügyvezető alelnök javasolta, hogy a kiállítási bizottság mondjon köszönetet Lakatos Arthurnak, Urbányi Vilmosnak, Ohmann Bélának, Fáy Aladárnak, valamint Csavlek Andrásnak, aki az installációt tervezte, az általuk végzett szép munkáért. Elnök társai nevében is megköszönte a megtisztelő javaslatot. Ügyvezető alelnök bejelentette, hogy a vallás- és közoktatásügyi minisztérium Bécsben népművészeti és iparművészeti kiállítást szándékozik rendezni az osztrák kormány segítségével s a rendezésben a társulatot az Österreichischer Kulturbund fogja támogatni. A néprajzi anyagot a Néprajzi Múzeum fogja összegyűjteni. A feladat a társulat erejét nem haladja meg s az anyagiak is biztosítva vannak. Ezek után részletesen ismertette a kiállítás elgondolását. Urbányi Vilmos azt javasolta, hogy az installáció terveit pályázat útján szerezzék be a társulat. Többek hozzászólása után elnök titkos szavazást rendelt el az installáció tervezőjének személyét illetőleg, melynek eredményeképpen a kiállítási bizottság elhatározta, hogy a választmány elé terjeszti, mint az installáció tervezőjét, javaslatképpen Györgyi Dénes, Urbányi Vilmos és Kórody György személyét. Ligeti Miklós javaslatára az anyagössze- gyűjtő bizottságba Lakatos Arthurt, Ligeti Miklóst, Kórody Györgyöt, Ohmann Bélát, Urbányi Vilmost s a kiállítás leendő rendezőjét választotta be, majd ezek után, több tárgy nem lévén, az elnök az ülést berekesztette.

1934 december 13-án az igazgatóság és a gazdasági bizottság tartott ülést, amelyen jelen voltak Bodon Károly, Ligeti Miklós, Lakatos Arthur, Seenger Béla, Szablya János, Deák István mérnök és Helbing László titkár.

Ligeti Miklós elnök üdvözölte a megjelenteket és az ülést megnyitotta. Szablya János ügyvezető alelnök jelentést tett a magyar és osztrák kormányok által együttesen Bécsben, a Hagenbund helyiségeiben rendezendő népművészeti és iparművészeti kiállítás ügyéről, amelynek rendezését a vallás- és közoktatásügyi minisztérium a társulatra bízta s amelyet Bécsben az Österreichischer Kulturbund fogja támogatni. A kiállítás 1935 március 3-án fog megnyílni és egy hónapig tart. Tekintettel az installáció csekély voltára, a kiállítási bizottság elejtette annak pályázat útján való beszerzését és úgy határozott, hogy annak megbízás útján való beszerzésére fog a választmánynak javaslatot tenni. A népművészeti részt a Néprajzi Múzeum fogja összegyűjteni. Az együttes ülés

a jelentést tudomásul vette. Lakatos Arthur jelentést tett a karácsonyi vásár ügyéről, amely igen jó forgalmat bonyolított. Tudomásul szolgált. Helbing László titkár a folyó ügyekről tett jelentésében megemlítette, hogy a Magyar Iparművészet címlappályázatára 101 pályaterv érkezett be s a bíráló 19-én lesz. Építésztagjainkkal közöltük a Budapesti Nemzetközi Vásár igazgatóságának felkérésére a Vásár építészeti megoldására kiírt pályázatot. A Fonal és Hímzőipari Rt. a társulat útján 500 P összértékben pályázatot írt ki magyaros blúzmintatervekre, e pályázat 1935 jan. 21-én fog lejárni. Bejelentette, hogy a társulat 500 darab sorsjegyet vett át terjesztésre a Magyar Művészeti Sorsjáték rendezőségétől. Felolvasta azok neveit, akik a társulat üdvözléseit és részvétnyilvánításait megköszönték, majd a taglétszámot ismertette. Elnök határozatilag mondotta ki, hogy a titkári jelentést a választmány egyhangúlag tudomásul vette. Deák István mérnök a háziipari ügyekről tett jelentést. Bejelentette, hogy a Magyar Nemzeti Bank a zárolt pengőre újabb keretengedélyt adott s hogy a múlt választmányi ülés felhatalmazása alapján újabb megállapodásokat kötött a társulat zárolt pengő-ügyben. Elnök határozatilag mondotta ki, hogy az együttes ülés a jelentést egyhangúlag elfogadta és több tárgy nem lévén, az ülést berekesztette.

1934 december 19-én a bíráló bizottság tartott ülést, amelyen résztvettek Csányi Károly, Helbing Ferenc, ifj. Richter Aladár, Szablya Frischauf Ferenc, Szablya János, dr. Szónyi Ottó és Helbing László titkár.

Helbing Ferenc elnök üdvözölte a megjelenteket és az ülést megnyitotta. Bejelentette, hogy a mai ülés tárgya a Magyar Iparművészet 1935. évi címlapjára kiírt pályázatra beküldött munkák elbírálása. Helbing László titkár felolvasta a pályázati kiírást és bejelentette, hogy 89 pályázótól 101 pályamű érkezett be, ifj. Richter Aladár bizottsági előadó javaslatában a három 100 pengős díjat a „Tamás”, „Dunagyöngye” és „Péterke” jeligéjű pályaterveknek javasolta kiadni. A bizottság gondos és lelkiismeretes munkával átvizsgálta a pályamunkákat és előadójavaslathoz egyhangúlag hozzájárult. Elnök a jeligés borítékok felbontása után megállapította, hogy a „Tamás” Tancsik Mihály, a „Dunagyöngye” Antal Tibor és a „Péterke” Véghe Gusztáv terve. Szablya Frischauf Ferenc, mint a Magyar Iparművészet főszerkesztője, fenntartotta magának azt a jogot, hogy a kivitellel kerülő tervet kiválasztassa s választása Tancsik Mihály „Tamás” jeligéjű tervére esett. Elnök határozatilag mondotta ki, hogy kivitellel ezúttal Tancsik Mihály terve kerül s ezért a pályázati feltételeknek megfelelően 100 pengő kivitelezési díjat kap, majd több tárgy nem lévén, az ülést bezárta. H. L.